

Філософія

УДК 2-184.3+27-732.2

DOI: <https://doi.org/10.52761/2522-1558.2024.19.1.5>.

ВІРА І ПРАВДА В СЛОВАХ І ДІЛАХ СОФРОНА МУДРОГО

ГЕНИК Степан

*Івано-Франківський національний медичний університет
кафедра загальної та судинної хірургії, медичний факультет
вул.Федьковича 91, м.Івано-Франківськ, 76008, Україна
e-mail: stgenyk@ifnmi.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2145-5140>*

Бібліографічний опис статті: Геник С. (2024) Віра і Правда в словах і ділах Софрона Мудрого. *Добрий Пастир: науковий вісник Івано-Франківської академії Івана Золотоустого. Богослов'я. Філософія. Історія*, (19), 54 - 58. doi: <https://doi.org/10.52761/2522-1558.2024.19.1.5>.

Метою дослідження - аналіз життєвого шляху владика Софрона Мудрого

Із спогадів про архипасторську діяльність владика Софрона Мудрого в пам'яті зафіксували його виступи як чудового педагога й організатора духовного просвітництва в Івано-Франківському об'єднанні обласному ВУТ «Просвіта» ім.Тараса Шевченка, на засіданнях і сесіях Наукового Товариства ім.Т.Шевченка, на засіданнях та конференціях в обласній науковій бібліотеці ім.І.Франка, урочистих зборах, презентаціях книг та інших промовах серед населення області поза храмом. Кожну подію минувшини чи сьогодення Софрон Мудрий вимірював мірою духовності, мірою моралі, мірою єдності і чистоти душі людини. Праведник Церкви натхненно з великою шаною ставився до духовного слова, несучи його українському народові.

Ключові слова: *Софрон Мудрий, духовне просвітництво, єпископ, Слово, поза храмом, діяльність, виступи.*

FAITH AND TRUTH IN THE WORDS AND DEEDS OF SOFRON MUDRYI

Research target: analysis of life path of Bishop Sofron Mudryi

From memories of the archpastoral activities of Bishop Sofron Mudryi, his performances as on excellent teacher and organiser of spiritual enlightenment in Ivano-Frankivsk's Taras Shevchenko regional higher education institution «Prosvita», at meetings and sessions of T.Shevchenko Scientific Society, at meetings and conferences in I.Franko regional scientific library, solemn meetings, his traditional books and speeches among the local population outside of the church, have all been recorded in recant memory. Every event in the past and present Sophron Mudryi measured by spirituality, morality, unity and purity of the human

soul. A righteous man of the church, who treated the holy word with great respect bringing it to Ukrainian people.

Key words: *Sofron Mudryi, spiritual enlightenment, bishop, holy word, outside the church, activities, performances.*

Виклад основного матеріалу. Серед сузір'я наших учителів, богословів, святителів і організаторів духовного просвітництва в Україні зримою була діяльність єпископа Софрона Мудрого.

Свій родовід він вів із Золочева на Львівщині. Дитинство Владика провів у захоронці сестер служебниць, де з однолітками вивчав пісні, рідну мову і уміння захоплюватися красою рідного краю. Вчився в місцевій школі, а зростав при Василіанській церкві. Переживав радісні і сумні події Прикарпаття - більшовицьку інвазію, злочини в затінках НКВС, вивози людей на Сибір, три роки військової окупації німецького фашизму. Воєнні роки не дозволили вступити у Бучацьку Василіанську школу і він навчався в електротехнічній школі, яку німці вивезли в Аугсбург передмістя Відня.

Закінчивши школу Владика вступив до новіціату отців Василіян в Давсон (Пенсільванія, США), де проживали українські емігранти. Тут він опинився сам на сам зі світом. Але всюди, де йому доводилось бути, він ніколи не почував себе самотнім, бо завжди був у колі українців, де міг спілкуватися рідною мовою і духовно збагачуватися. У нього ніколи не згасала надія, що Україна, як держава відродиться і він повернеться в рідний край.

Склавши довічні обіти чернечої професії, настоятелі, як кращого учня, вислали до Риму на подальші богословські студії. Студіювання богослов'я в Григоріанському університеті, він одержав ступінь магістра Канонічного права Східних Церков. Через два роки о.Софрон Мудрий прийняв Святу Тайну священства. В 1962 році у Ляторанському університеті він захистив докторську тезу, а згодом його було призначено професором Папського інституту Східних Наук.

У Римі протягом 35 років Преосвященний Владика Софрон Мудрий вірно та з посвятою працював спочатку, як віце-ректор, а потім як ректор Української Папської колегії святого Йосафата. Водночас, в цей період він був постійним співпрацівником української секції Ватиканського радіо і вселяв людям віру і надію на воскресіння України. Він відважно говорив до свого народу і плекав генерацію нових людей для України. Щоб щоденно з Ватикану транслювати Службу Божу, він зробив записи і видав 140 фонокасет і 30 грамплатівок із записами українських релігійних пісень і шедеврами української музичної та літературної класики.

При найменшій можливості контактів з Україною, він двічі відвідав рідну землю, побував біля гробів батьків у Золочеві. Поїздки і уважне спостереження за подіями, які відбувалися в Радянському Союзі переконали його в тимчасовості такого режиму.

Коли прийшла потреба в його допомозі і праці в рідному краю, за благословенням своїх відносин настоятелів в 1994 році, він приїхав до Івано-Франківська, де став ректором Духовного Теологічно-Кахетичного інституту, а

з грудня 1997 року за рішенням Синоду УГКЦ був призначений Ординарієм Івано-Франківської єпархії.

Сповнений сил та енергії Преосвященний Владика Софрон Мудрий розбудував Івано-Франківську єпархію, Івано-Франківський Теолого-Кахетичний Духовний інститут і вивів його в число кращих духовних закладів України, розбудував також єпископську резиденцію. Духовний інститут здобув просторі приміщення з добре розвиненою інфраструктурою. Для вирішення всіх організаційних питань з керівництвом влади не направляв посильних, а записувався до них на прийом і відверто говорив про своє бачення проблем церкви, перспектив міжцерковного діалогу та духовне просвітництво в Україні. Як людина, що звикла багато думати, він був неквапливий в ході, в руках, в мові. Творчий шлях нелегкий до своїх перемог. Владика цінував гідність у людях, сам давав іншим взірець благородної мужньої гідності. Близький нам своєю безмежною любов'ю до рідного краю, своєю непримиренністю до всього, що людину принижує, сковує, нівечить, калічить, він захоплювався людською мужністю, лицарством, подвигами.

Єпископ Софрон працює над тим, щоб кожен громадянин України був повним свідомості свого українства і в нашій багатій державі була значна кількість розумних, сильних провідників, свідомих патріотів і віруючих людей. Він постійно підкреслює, що там, де є віра, долається кожна недоля. Владика докладає багато зусиль і старань над відродженням у людських душах і в усіх сферах нашого життя християнського миру, міжцерковного і громадського порозуміння.

Єпископ Софрон Мудрий був співголовою Івано-Франківського осередку Наукового Товариства ім.Т.Шевченка, виступав з цікавими повчальними доповідями та постійно брав участь в його роботі. Виступав також на засіданнях, конференціях та презентаціях в обласній науковій бібліотеці ім.І.Франка.

Єпископ Софрон Мудрий часто виступав в обласному домі «Просвіта» ім.Т.Шевченка на урочистих зборах з нагоди ювілейних дат, річниць, а також обговорення та презентації різних духовно-патріотичних та філософських книг. Запам'яталися презентації книжок Івано-Франківського Телогічно-Катехетичного Духовного інституту о.Івана Козовика «Історія філософії», а також «Католицизм, православ'я і екзистенціалізм». Були тривалі дискусії. Професор І.Козовик дуже категорично і рішуче осуджував екзистенціалізм, як суб'єктивну течію в сучасній філософії, що вважає раціональним лише існування людини та її переживань, проповідуючи крайній індивідуалізм. Владика уважно слухав всіх виступаючих. Вкінці дискусії, підсумовуючи обговорення, ми побачили всебічно обдарованого, що живе напруженим духовним життям, спокійного ззовні. Його виступі сипались свіжі красиві думки, повсюди розсипались проекти. Він розумів, що аудиторії потрібні такі слова, які чарують, які бентежать, які здатні сколихнути розум і серце. Він це усвідомлював і користувався даром хвилюючою силою духовного слова. З його

свідчень стало відомо, що завдяки його вимогливості й надвимогливості до себе й народжуються глибокі проповіді і виступи, яким судилося довге життя.

З 2001 року Владика запрошував до себе в єпархію, а потім до свого помешкання біля входу в центральний парк після 17:30 професорів і громадських діячів для обговорення різних хвилюючих питань. З п'яти таких зустрічей, де мені пощастило бути завжди були професор Климиш І.А. і лікар Федущак Ю.Л. Но одного разу відклалось у пам'яті професор Ступарик Б.М., Слоньовська О.В. і Лисюк М.П. Обговорювалися питання поліпшення побуту побожного населення; утвердження успадкованих християнських цінностей для побудови високодуховного громадського суспільства; роль Церкви, влади і університетів у формуванні зрілої особистості, свідомого громадянина і патріота України; розвернення молитви за упокій душ наших борців за волю України і віддання шани визнаним і невизнаним героям і борцям за незалежність і свободу. Під час таких зустрічей завжди звучала музика чи пісні в стишеному варіанті з каталогу фонокасет чи грамплатівок єпископа. Запам'яталися: «Давидов псалми. Неофіти». З піснями на слова Т.Шевченка; «Кобзар» - роздуми, вибране у 1000-ліття Християнської України; «Да всі єдино будуть», релігійні і стрілецькі пісні.

Збереглися в пам'яті ювілейні святкування 75-ти і 80-ліття (у 2003 і 2008 роках професора і віце-ректора духовного Теолого-Катехетичного інституту Івана Козовика. Пошанування відбувалося в актовому залі катехетичного центру. Організатором дійства був духовний інститут. На святкуванні були єпископи Кир Софрон Дмитерко, Кир Іроній Білик і Софрон Мудрий. Було керівництво духовного інституту і чотири випускники духовного інституту, котрі продовжують навчання в Римі. Присутні: запрошена родина о.Козовика і його друзі.

Були вітання, релігійні і патріотичні пісні. Вкінці дійства говорив владика Софрон Мудрий. Перед нами відкрився вірець справжнього вчителя, вихователя, що впливає на своїх вихованців особистістю, духовністю і святинями в душі. Дійства тривали 2-2,5 години. Це був вірець пошанування з ювілеєм, водночас це був вірець проведення духовно-патріотичного виховання.

Єпископ Софрон Мудрий вірив у свій український народ, любив його, надіявся на нього і цілеспрямовано працював, щоб відживити в ньому любов до Бога, до Церкви, до України.

Владика Софрон ніколи не стомлювався нести Слово Боже не тільки з церковних амвоній, але і поза храмом - в школах, в університетах, на площах і сільських сходах, на наукових конференціях і симпозіумах, у військових частинах й осередках ділового життя.

Ми бачили його ласкавим і гнівним, веселим і присмученим, однак завжди вражали благородство, чистота, інтелігентність, гідність, багатство внутрішньої культури, шляхетності, краси і святості.

При його сприянні видано богословські словники, альбоми та книги з багатьох галузей наук. Він є автором багатьох богословських публікацій,

методичного посібника катехитика та ґрунтовних книг «Катехизма католицької Церкви» і «Нарис історії церкви в Україні».

Основним висновком дослідження духовно-просвітницької діяльності владики Софрона Мудрого було його бажання нам кожноденно дотримуватися його слів до Всевишнього при молитві «Розуму просімо! Мудрості благаймо! Та до ревної праці своїх рук докладаймо. Щоби дух Шевченка ніколи не згасав, а в наших героїв-мучеників сили до боротьби зі злом щоденно черпаймо!».

Було б бажано спільним рішенням влади, Церкви і керівництва університетів провести зі студентами усіх курсів вивчення життєвого шляху єпископа Софрона Мудрого, ідеальній токальності менеджерської і організаційної праці по духовному просвітництву населення і його бережливе ставлення до духовних скарбів рідного народу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Геник Л. Доктор канонічного права. Софрон Мудрий (ЧСВВ) - дослідник історії українського християнства. Карпати: людина, етнос, цивілізація. Івано-Франківськ, 2017, 2018. №7/8. С.303-327.
2. Геник С. Світоч богословської науки. До 80-річчя з дня народження Софрона Мудрого. Нова Зоря. 2003. № 47. С.5.
3. Івасів Г. Софрон Мудрий. Епоха. 2013. №183,184. С.1-8.
4. Софрон Мудрий. Благословен, хто йде в ім'я Господнє... Слово. 2013. №6. С.22-25.
5. Софрон Мудрий. Господи, скріпи нашу віру. «Нова Зоря». Івано-Франківськ, 1998. 11 серпня.
6. Софрон Мудрий. Єпископ Софрон Мудрий. ЧСВВ. Бібліографічний покажчик. Івано-Франківськ. Видавництво «Нова Зоря». 1998. 69 с.
7. Софрон Мудрий. Національна ідея. Галичина. 2009. С.3-8.
8. Софрон Мудрий. Слова. Видавництво Теологічної Академії. Івано-Франківськ, 2002.196 с.

REFERENCES

1. Henyk L. Doctor of canonical right - Sofron Mudryi (1988) - researcher of Ukrainian Christianity history. Carpathians: Human, etnos, civilization. Ivano-Frankivsk.-2017-2018. №7/8. 303-327.
2. Henyk S. The light of theological science. To the 80th anniversary from birth of Sofron Mudryi. Publishing House «Nova Zorya». 2003. №47. P.5.
3. Ivasiv H. Sofron Mudryi. Epoch. 2013. №183-184. P.1-8.
4. Sofron Mudryi. Blessed is he, who goes in the name of the Lord. Magazine «Word». 2013. P. 22-25.
5. Sofron Mudryi. Lord, strengthen our Faith. Publishing House «Nova Zorya». Ivano-Frankivsk. 1998. August 11th.
6. Sofron Mudryi. National idea. Galicia. 2009. P.3-8.
7. Sofron Mudryi. Pontiff Sofron Mudryi. OSBM. Bibliography. Ivano-Frankivsk. Publishing House «Nova Zorya».1998. 69 p.

8. Sofron Mudryi. Words. Publishing of the Theological Academy. Ivano-Frankivsk, 2002. 196 p.

*Стаття надійшла до редакції 24.11.2023 р.
Стаття рекомендована до друку 14.12.2023 р.*